

Dolnozemske zlaté pero

I. ročník literárnej súťaže

Zborník víťazných prác

Rok 2020

Vyhlasovateľ Spolok Slovákov z Bulharska

I. ročník literárnej súťaže

Zborník víťazných prác

Rok 2020

Vyhlasovateľ Spolok Slovákov z Bulharska

Zloženie odbornej poroty

Miroslav Demák - predseda poroty

Zlata Matláková - členka poroty

Pavol Tomašovič - člen poroty

Jazyková úprava: Darinka Voleková

Technická spolupráca: Anna Koláriková

Fotka na obálke: ev. farár Mikuláš Mitál počas pôsobenia v Bulharsku

Bratislava 2020

Milí krajanovia,

som veľmi rada, že vám môžeme predstaviť výsledky prvého ročníka literárnej súťaže Dolnozemske zlaté pero, ktorú organizuje Spolok Slovákov z Bulharska.

Slováci, ktorí žili a žijú na Dolnej zemi, sú výnimočným fenoménom. Aj napriek inojazyčnému prostrediu a najmä rokmi putovania po v tomto prostredí dokázali si zachovať svoj materinský jazyk v takej rýdzej čistote, ako nikto iný. Preto sme sa rozhodli, z úcty k našim predkom, založiť literárnu súťaž pre autorov žijúcich na Dolnej zemi a píšucich po slovensky, aby ukázali svoj talent a zasvietili na pomyselnom nebi literárneho sveta. Dúfame, že objavíme talent, ktorý si zaslúži pozornosť čitateľov a najmä podporíme nielen začínajúcich autorov.

Vážme si náš materinský jazyk, vážme si odvalu a silu, s akou ho naši pradovia pre nás opatrovali.

Želám vám veľa úspechov a tvorivých síl do ďalších ročníkov a srdečne blahoželám víťazom I. ročníka.

Ing. Katarína Koňariková, PhD.
predsedníčka Spolku Slovákov z Bulharska

Obsah

História Spolku Slovákov z Bulharska	4
Slovo predsedu poroty	5
Slovo poroty	6
Poézia - ocenení autori	9
Rubínová krv (Patrícia Kmeťková)	11
Divadlo (Patrícia Kmeťková)	13
Fotka v rámiiku (Gejza Lakatoš)	15
Letel by som domov (Gejza Lakatoš)	17
Naivné veršovanie (Pavel Ďurčok)	20
Próza - ocenení autori	22
Klas zrnečný (Peter Pavčok)	24
Moja sestrička - umelkyňa (Tatiana Filipovičová)	26
Dievčenské slzy (Hana Strehovský)	30
Zamykané dvere (Petra Seleštianska)	33
O troch smelých mačkách (Iveta Bokorová)	36
Zdoláš to! (Ana Hrubik)	38
Realita (Alexandra Muhová)	42
Delija (Ján Špringel)	44
Žltý listok (Štefan Jančík)	52

História Spolku Slovákov z Bulharska

Spolok Slovákov z Bulharska je nezisková organizácia, občianske združenie, ktoré združuje Slovákov z Bulharska - repatriantov.

V roku 1990 Štefan Zelenák predložil niekoľkým krajanom návrh na založenie krajaňského Spolku. Nápad sa stretol s pozitívnym ohlasom a už v tom istom roku bol Spolok Slovákov z Bulharska založený a schválený orgánmi Ministerstva vnútra SR.

Prvé stretnutie krajanov sa však konalo ešte pred oficiálnym založením Spolku a to 2. 6. 1989 v Osvetovom stredisku na Kramároch v Bratislave. Zišlo sa vtedy vyše 260 krajanov.

Účastníci tohto stretnutia dodnes spomínajú na slávnostný ráz večera, na emočné stretnutia, rozhovory, spomienky a nové predsavzatia. Privítali sme učiteľov a kňazov, ktorí sa významnou mierou podieľali na uchovaní národnej identity našich krajanov v Bulharsku. Spomeniem aspoň niektoré mená: Mária Topoľská, Ida Kuklišová, Anna Ambrušová-Šebestová, Zuzana Ďuricová-Sochová, Mária Osuská, Martin Petrák, Ján Mikuláš, Ondrej Ilavský, z farárov Mikuláš Mitaľ a Alexander Lichner.

Prvý predsedom Spolku sa stal Štefan Zelenák (1990 - 2004), druhým Štefan Červenák (2004 - 2018) a v súčasnosti je predsedníčkou Katarína Koňariková rod. Koláriková.

Slovo predsedu poroty

Súbeh

Prvý tón odznel. Prvý ročník literárnej súťaže Dolnozemske zlate pero v mene poroty uzatvárame oznámením mien laureátov vo všetkých kategóriách. Predtým však treba vysloviť vďaku dospelým autorom, stredoškólakom, ale najmä žiakom základných škôl zo Srbska, bez ktorých by bol tento ročník nesmierne chudobný. Napriek uzavretým školám vybrali učitelia z Petrovca, Hložian, Kysáča a Padiny zo zásuviiek literárne pokusy svojich žiakov, ktorí v tom čase boli doma v karanténe.

Je veľkou škodou, že sa neozvali aj základné školy z Nadlaku a bihorských obcí, z Čaby, Komlóša a z oblasti Piliša, zo škôl v Srieme a Chorvátsku. Očakávali sme aj práce študentov lýcea v Nadlaku a iných stredných škôl v Maďarsku a Srbsku, v ktorých študujú slovenskí študenti s literárnymi ambíciami.

Aj dospelí sa ozývali len ojedinele. Avšak aj jedna lastovička dokáže avizovať jar, ako to urobila stredoškóláčka Pivničanka, ktorá študuje na gymnáziu v Senci.

Vďaka všetkým, ktorí aj napriek neľahkej dobe dosvedčujú, že literatúra stále žije a že Dolnozemski Slováci, bez ohľadu na to, kde dnes žijú, majú čo povedať veršom a prózou. A poniektorí to aj vedia.

Hudobníci hovoria, že prvý tón je úplne ľubovoľný. Keď však zaznie tón druhý, skladba je definitívne nasmerovaná. Čakáme teda na ten druhý tón aj v tejto súťaži.

Slovo poroty

Milí priatelia slova,

súčasné technické možnosti sú pre nás neuveriteľnou pomôckou, pretože dokážu ľudí spájať napriek veľkým vzdialenostiam. Literárna súťaž Dolnozemske zlate pero ich naplno využila a vďaka internetu, emailom a sociálnym sieťam oslovila široký okruh ľudí. V čase opatrení proti šíreniu ochorenia Covid 19 umožnilo práve elektronické spojenie aj samotný priebeh súťaže.

No všetky technické vymoženosti aj rôzne spôsoby prepojenia by boli zbytočné, ak by neexistovali konkrétne vzťahy a osobné priateľstvá. Samotná súťaž by nemala veľký zmysel, ak by neboli ľudia, ktorí pokladajú slovo a myslenie za základný a podstatný rozmer ľudskej existencie. Slovo, ktoré stojí na počiatku každého vzťahu.

V dobe, v ktorej témy i formy prezentácie či diskusie určujú médiá, prebrali aj mnohé súťaže trendy sebarepresentácie a súperenia s dôrazom na počty fanúšikov a zdieľaných odkazov. No často sa v nich stráca samotná podstata. Človek a jeho jedinečná bytostná výpoveď.

Našťastie, toto nebol prípad súťaže, ktorú vyhlásil Spolok Slovákov z Bulharska. Mal som česť byť predsedom poroty tejto súťaže. Každé vstúpenie do textu jednotlivých príspevkov malo osobitý a neopakovateľný charakter. Za textami mladších autorov bolo cítiť láskavú ruku pedagóga, ktorý usmerňoval tok ich premýšľania. Je pozoruhodné, že napriek vzdialenosti prináša text nielen možnosť ponoriť sa do jedinečného spôsobu uvažovania

svojho autora, ale odkrýva aj niečo podstatné. Odkrýva spoločnú niť prepojenia a fascinujúci príbeh ľudského spoločenstva. Odkrýva reč a myslenie, ktoré nestratili zmysel pre spoločné i presahujúce dimenzie.

Za veľmi pozitívny moment tejto súťaže považujem skutočnosť, že texty neboli preexponované, nepodľahli tendencii vyniknúť neprirodzeným či bezduchým experimentom. Práve naopak, prekvapili ma viaceré tvorivé pokusy, ktoré sa dokázali vydať vlastnou cestou hľadania a vyrozprávania príbehu, konfliktu skutočnosti s vlastným prežívaním, samozrejmosťou s výnimočným nahliadanim. V literárnej súťaži pre mňa vždy platí, že vyhráva ten, kto nepreberá všeobecné frázy, ale dokáže jedinečným a osobitým spôsobom sformulovať to, čo ho inšpirovalo, prerozprávať to, čo nosí v sebe a o čom dlhodobo premýšľa. Odkrývať to, čo je pod povrchom, čo je dôležité a vzácne. Čím viac je takýchto prác, o to ťažšie sa vyberajú víťazi, pretože víťazom je v podstate každý, kto si našiel svojho čitateľa.

Spoločne so svojimi kolegami porotcami musím skonštatovať, že v nás ste určite našli pozorných čitateľov, ktorí po prečítaní vašich textov veria, že podobných čitateľov budete mať omnoho viac. Nebolo to čítanie z povinnosti, ale oslovili ste nás natoľko, že chtiac či nechtiac sme sa stali súčasťou vášho rozprávania a v istom zmysle aj spoločnými priateľmi slova. Pri určovaní poradia preto rozhodovala predovšetkým tvorivosť v jednotlivých prácach, literárna schopnosť prerozprávať príbeh či poeticky zachytiť dotyk s neuchopiteľným.

Výsledky povrdzujú, že idea zorganizovať a pripraviť súťaž bola nielen správna, ale má veľký potenciál aj do

budúcnosti. Ak sa nemá stratiť jazyk a reč, ak nemá v technickom a systémovom svete zmiznúť ľudskosť, je dôležité rozvíjať nielen vedomosti, ale predovšetkým vytvárať priestor na rozprávanie a počúvanie príbehov a poryvov duše, ktoré zachytávajú jedinečnosť človeka aj jeho schopnosť tvoriť. A to nás spája oveľa intenzívnejšie než technika samotná.

Pavol Tomašovič

POÉZIA

Ocenení autori

I. kategória - základné školy

I.CENA - neudelená

II.CENA - neudelená

III.CENA - neudelená

II. kategória - stredné školy

I.CENA

Patrícia Kmeťková (Pivnica, Srbsko)

II.CENA - neudelená

III.CENA – neudelená

III. kategória – dospelí

I.CENA – neudelená

II.CENA

Gejza Lakatoš (Poruba, Slovensko)

III.CENA – neudelená

Uznanie

Pavel Ďurčok (Aradáč, Srbsko)

II. kategória - stredné školy

I.CENA

Patrícia Kmeťková (Pivnica, Srbsko) - 17 rokov

Rubínová krv

Voľný vták sa vznáša jemným prúdom vetra,
jeho krídlo sa dotkne smaragdových listov leta,
No, každý prežíva odlišné počasie,
a dokonca
aj iné ročné obdobie.

Malátne

a už vopred matematicky vypočítané pohyby krídiel.

Ponorí svoje perie do krvavého slnka,
ktoré žiari ako trblietavý rubín,
pomaly sa pohybujúci prúd krvi a čierna myšlienka
vytvorí Fénixa a oddelí ho od drobných,
jednoduchých skupín.

Či abstraktný a bezfarebný obraz, ktorý rutinne robí,
je ironický plač umenia a slobody?

Či naše krásne chyby, prázdne tváre, slabé mysle
modelujú tí exponovaní?

Bojíš sa zmeny?

Ak by sa Galileo bál hviezd,

Slnko by sa stále „pohybovalo“ okolo Zeme.

Ak by Shakespeare nesúhlasil s umením písania,
tak o klasikách a kráse nič nevieme.

Ak by sa Beethoven vyhýbal skladbe,

svet by nikdy nepočul takú pokojnú hudbu.

Ak by Van Gogh podľahol jeho úzkosti a strachu,
jeho umenie by nikdy nebolo medzi niektorými z
najznámejších majstrovských diel, ktoré dnes existujú.
Ak by sa človek bál hnevu matky prírody,
tak by bol rozumom oddelený od slobody.

Fénixovi, ktorý sa opovážil horieť lúčmi slnka,
zhorí perie. Lebo aj oheň sviečky,
aj keď krásny a silný,
stretne sa s osudom krutým a pomaly zhasne,
alebo
zhasne ho niekto iný.

Zhasnú myšlienky mladých tvári
a ich psycha začne chronicky krváčať.
Zhasne kreativita, čo národ tvorí
a ich tieň začne kľáčať.

Vietor slovami neudobriš.
Ale kým u teba prudko sneží,
možno počasie druhého indirektne zmeníš.
Ten, čo slobodne stal, kvôli tvojmu pohybu planéty
Zeme rýchlo od víchrice beží.

Kým Slnko tonie do zlatej tmy,
oheň Fénixa zachytí holubica,
transfiguruje okolie hmly,
pretože
sloboda je v hlase jednotlivca.

Divadlo

Skúmam ťa.

Rovnako ako v prvej dobe času skúmam
anjelské kvety.

Hľadám ťa.

V búrke anonymity si okupujeme časti rozumu;
Sme civili, či kolonisti?

Rada žijem v imaginácii, kde ty
si taký, ako predpovedajú čísla;

No, na myšlienku teba ako utopického
stvorenia som priam závislá.

Stvorenie, ktoré lásku chápe nekonkrétne
a ľudské pocity kopíruje až príliš korektne.

Vyššie kruhy, horná čiara,
ktorú ľudská podoba nedosiahne.

Skúšala som nasledovať cestu,
na ktorú ma viedla nebeská žiara, ale
zmena veľkosti bola až príliš náhla.

Počujem ťa.

Si tichší ako rast kvetov, ktoré, aj keď vyzerajú
esteticky perfektne, nie sú opelivé.

Vidím ťa.

Hľadím na abstraktný obraz, ktorý, aj keď napodobňuje
mier, vplýva na mňa paradoxne úzkostne.

Cítim ťa.

Minimálne...dokonca, iba vo forme studenej zimy,
na ktorú nie som pripravená.

Milujem ťa.

Presne tak, ako keď matka dravých vtákov skrýva vtáčatá
najvyššie a čím ďalej od všetkých nebezpečenstiev sveta.

Rozumiem ťa.

No iba formu neznámeho človeka, ktorý imituje
skrytú Pytagorovu vetu, kým sa preberá Euklidova
teoréma.

Dýcham ťa.

Nepříjemný, neznositelný a škrtivý oxid uhličitý,
Do ktorého vylučuješ jedovate látky ako Raflézia.

Poznám ťa?

Iba ako divák na prestavení, kde hráš
hlavnú rolu.

Kamera, svetlo, scéna.

III. kategória – dospelí

II.CENA

Gejza Lakatoš (Poruba, Slovensko) - 40 rokov

Fotka v rámiiku

Fotka za sklom v rámiiku
vrstvou prachu zapadá,
utriem ju, no o chvíľu
nový na ňu napadá.

Asi je to znamenie,
možno je to signál,
aby som už spomienky raz
a navždy vyhnal.

Beriem teda rámiiky,
utieram ich opäť,
ruším tento oltár,
nechcem viacej bolestí.

Chcem sa pohnúť vpred,
nohy by to chceli,
nehybne však stojím,
zmeravel som celý.

Roztrhám tie spomienky,
zahodím a zabudnem,
nikdy nové rámiiky
utierať už nebudem.

Vyberám z nich fotky,
trhám na tri časti, aby mi
už nedržali moju dušu
v pasci.

Vyslobodím svoju hlavu,
zachránim sa konečne,
dokážem, že pevnú vôľu
nedal mi Boh zbytočne.

Tak sa zbavím rámkov,
nenechám sa zamknúť,
nedovolím srdcu už
na podlahu padnúť.

Na polici teraz len
v prachu obtisk po nich,
utriem ho a navždy
ruším tento podnik.

Srdce opäť slobodné, duša
teraz na mieste, plátam
všetky spomienky ako
dieru na ceste.

Pravou nohou krok
dopredu, pomaly si
zvykám, že sa znova
hýbať môžem, teraz opäť
dýcham.

Letel by som domov

Dnes je prvý schodik
môj, už som si ho
obsadil. Na krajičku z
betónu, teraz som sa
posadil.

Už je noc, ja hľadím hore,
do neba sa pozerám, plné
hviezd je, je to krásne,
očami ich pozbieram.

Ako jeden veľký koláč
posypaný hviezdami, dal
by som si kúsok z neho,
kúsok neba treba mi.

Závidím tým vtákom,
stačí krídla vystrieť aj ja
by som chcel s nimi, do
neba si letieť.

Krúžiť modrou oblohou,
to musí byť krása, s
pocitom, že nespadneš,
že nemusíš báť sa.

Lietal by som stále,
koľko by som vládal,
z neba by som potom
krídlami len mával.

Videl by som celý svet
ako oko vtáka, kde
pršalo, kde je slnko, kde
ostala mláka.

Keby sa mi zachcelo, letel
by som domov vzdušnou
čiarou za chvíľu, kolo
našich stromov.

Mohol by som priletieť
hoc aj každý druhý deň,
ten pocit by bol krásny,
skutočný a nielen sen.

Možno by som priletel
každé ráno pred náš dom,
sadol by som na okno,
hľadel, čo sa deje v ňom.

Ako ráno vstávate, či
sa niekto nudí, ako
sa zas Tomáško,
veľmi ťažko budí.

Ako sedí za stolom,
pred sebou má makovník,
zaväzuje topánky
ako uzol námorník.

Videl by som z okna všetko,
stačilo by krídla mať, skúsil
by som na dvere jedným
krídlom zaklopať.

Niekto by mi otvoril,
nalial kávu do šálky,
stihol by som s vami dať
si ešte raňajky.

Takto by som chodil stále,
keby sa mi zachcelo, letel
by som aj keby mi
za ušami hrmelo.

Lietal by som stále,
aj stotisíc rokov,
takto každé ráno
letel by som domov.

III. kategória – dospelí

Uznanie

Pavel Ďurčok (Aradáč, Srbsko) - 64 rokov

Naivné veršovanie

Miloš - memorial... /Milos A. "Bud" Saiben* + 2011/

Maľoval nás, fotil, teda
Ešte v dávnych šesťdesiatych
Američan, rodák z bieleho sveta
Čudný synovec môjho pradeda
/Kto s´ k nám pridá, ten je náš
tiež-rodák či tiež-Slovák/
Keď Kodak bol farieb velikáš
Veselá, vtipná povaha
Stepilý a nejak svojský
Stanton na hlave cowbojský
Sprevádza ho jeho verná Pat
-A pri boku fotoaparát
Kde náleží lovec, rázny
Záver žiadny nepomáha
Ani železo z opone
Prst v Japonsku nechal vo vojne.
Širom - krážom pochodil všade
/Naďabil sa, hľa aj v Banáte/
Diapozitív stručne hovorí:
Astronautom bol na - Hawaii !
Smiechom hlasným jasne vraví a nič nežiali.
Fotí, čo mu všednosť naša
Akron detstva pripomína
Divným svetlom dosvedčená
Jak v nadsvetí, teraz, vtedy
Uvädnutý kus pamäti...

Darom predkov, syn kováčov
Kalifornské zlato zmeškal
Živnosť slušnú inštaloval
Olovom, klampiarsky kov.
Zanietene zbieral hodiny staré
Nastavoval pohon zastaralý
Kukučkové rád tokali
Z širav sveta nazbierané
Vlastné, - liet mu do-tikali
Deväťdesiat v Santa Anne.

Z mnohých súrodencov jeden
Rád mal Slovač, nepohrdal
Na pamiatku nech zostane pieseň...

Pripomenie mu Patriša

Na zvuk Johnny Cash-a...

feb.-march 2016, psd

PRÓZA

Ócenení autori

I. kategória - základné školy

I.CENA

Peter Pavčok (Báčsky Petrovec, Srbsko)

II.CENA

Tatiana Filipovičová (Báčsky Petrovec, Srbsko)

Hana Strehovský (Padina, Srbsko)

III. CENA

Petra Seleštianská (Báčsky Petrovec, Srbsko)

Iveta Bokorová (Padina, Srbsko)

II. kategória - stredné školy

I. CENA – neudelená

II.CENA

Ana Hrubik (Báčsky Petrovec, Srbsko)

III. CENA

Alexandra Muhová (Báčsky Petrovec, Srbsko)

III. kategória – dospelí

I.CENA - neudelená

II.CENA

Ján Špringeľ (Kovačica, Srbsko)

III.CENA

Štefan Jančík (Bratislava, Slovensko)

I. kategória - základné školy

I.CENA

Peter Pavčok (Báčsky Petrovec, Srbsko) - 13 rokov

Klas zrnečný

Bolo to teplé leto, krásne, slnečné popoludnie. Bol som u starých rodičov. Môj starý otec a ja sme pracovali v záhrade. Na konci záhrady je starého otcovo pole. V tom roku tam mal posiatu pšenicu.

V jednom momente ma niečo akoby volalo do pšenice. A práve v tom momente môj starý otec odišiel po niečo do domu, nechal ma v záhrade samého. Keď som sa dobre sústredil, počul som, akoby niečo zase zo pšenice na mňa volalo.

„Peterrrrr...“

„Poď semmmm...“

Trošku som váhal, no vkročil som do pšenice. Žlté klasy sa začali ovíjať okolo mojich nôh a rúk, až som si musel ľahnúť. Najväčší klas zo všetkých sa vztýčil nad moju hlavu a povedal:

„Peter, vitaj. Ďakujem ti, že si medzi nás prišiel. Víтам ťa v Panónskom kráľovstve klasov. Ja som Klas zrnečný a toto sú moji bratia a sestry. Mám takmer 300 rokov. Nikomu sa ešte nepodarilo skosiť ma. Videl som, ako sa tieto močaristé pusté kraje premieňali na úrodné, ako tu bolo čoraz viac ľudí. V minulosti som videl, ako kone a voly orú túto zem poháňané mozoľnatou rukou tvojich predkov. Teraz vidím nejaké stroje. Orú, sejú, kosia a zberajú úrodu. Aké máš ty plány s touto zemou?“

„Nemám plány so zemou. Plánujem ísť študovať na Slovensko“, odpovedal som bojzhlivo a úprimne.

„V poriadku, ako myslíš. Venujem ti toto jedno zrníčko,

aby ti vždy pripomínalo tvoj rodný kraj.“

Potom prišiel môj starý otec do záhrady, volal na mňa a našiel ma ležať v pšenici. Spýtal sa ma, prečo ležím v pšenici. Neodpovedal som.

Všimol si, že držím niečo v ruke.

„Čo, aj tebe Klas zrnečný dal zrníčko a rozprával ti o rodnom kraji?“

Usmial sa a povedal, nech sa chytám roboty.

Zrníčko som si položil do vrečka na nohaviciach. Dal som sa do roboty...

I. kategória - základné školy

II. CENA

Tatiana Filipovičová (Báčsky Petrovec, Srbsko) - 13 rokov

Moja sestrička - umelkyňa

Je krásne, slnečné odpolunie. Vonku pofukuje jemný vetrik a moja rodina a ja sedíme vonku na hojdačke a pripomíname si najkrajšie zážitky z nášho života.

„Ja najradšej spomínam na Slovensko,“ zasnivala sa moja mama mysliac na Vysoké Tatry a Štrbské pleso.

„Ach,“ ozvala sa Danka, moja mladšia osemročná sestra, ktorá iba prevrátila očami pri myšlienke o bolesti nôh pri osemhodinovom prechádzaní sa prírodou.

„More v Bulharku,“ zasnivala som sa ja, ostatní sa len usmiali. Pred dvomi rokmi sme navštívili Sveti Vlas, dedinku pri Čiernom mori, v Bulharsku.

Moja sestrička okamžite stala a vošla do domu ako strela.

„Kde šla?“ opýtala som sa mamy a pri pohľade na ňu som videla, že iba pokrčila plecami.

Moja sestra bola ničím známa v našej rodine. Vynikala umením. O jej výkresoch vedela polovica dediny.

„Idem kresliť,“ ozvalo sa z terasy. Všetci okamžite vedeli, že to bude krásny výkres, pravdepodobne asi o koňoch.

Danka zbožňovala kone a obyčajne kreslievala iba ich.

Zajtra sme mali ísť do Bulharska po druhýkrát. Vedela

som, že to bude desať najlepších dní v tomto roku. Vtedy som si dala úlohu - užiť si dovolenku!

Prišli sme. Zhlboka som sa nadýchla, aby som pocítila vôňu mora. Objal ma známy pocit. Na chvíľu som

zastala, aby som si užila prvý pohľad mora z terasy.

Ako aj pred dvomi rokmi, keď sme tu boli prvý raz, chceli sme sa ísť kúpať. A to okamžite! No niečo nám v tom

bránilo. Rodičia, ktorí boli z cesty nanič. Museli sme počkať asi tak dve hodinky, až sa naobedujeme, oddýchame si, pričom rodičia spali a my sme v druhej izbe, už oblečené do plaviek, skácali po posteliach a hrali sa na mobiloch. Tie dve hodiny sa nám zdali ako celá večnosť.

„Konečne!” Skočila som od radosti, keď sme prišli na pláž. Ihneď som bežala do mora. Mama okamžite za mnou kričala, aby som sa vrátila a aby som si natrela krém proti žiareniu slnečných lúčov. Radosti nebolo konca - kraja.

Keď sme sa vrátili do izby, všetci sme boli vyčerpaní. Tým všetci myslím všetci, okrem mojej sestričky. Rodičia zaspali, ja som ležala na posteli, pričom sa mi očka zatvárali a Danka kreslila za stolom.

„Čo toľko kreslíš?” opýtala som sa jej.

„Uvidíš,” odpovedala tajuplne.

V ten deň sme sa ešte boli okúpať iba v bazéne a večer sme boli na prechádzke. Dedina má aj prístav, jednu dlhú ulicu vyplnenú obchodíkmi. Dedinka je pekne upravená a v každej ulici možno vidieť kvietky rôznych farieb vyčnievajúce z mäkkej, trochu vlhkej trávičky. Na prechádzku si moja sestrička vzala aj mobil. Vyfotila fantastický západ slnka, hlavnú ulicu a prístav menom *Dinevi de Marína*.

„Krásne fotky,” pochválila som sestričku, no všimla som si, že ich chce od nás skryť.

„Nepozerať sa!” napomenula ma s výrazne vysokým tónom jej hlasu, ktorý nepoužívala tak často.

Ďalší deň som sa zobudila zavčas rána. Nechcela som o nič prísť. Dnes sme sa mali s rodinou ísť pozrieť na jeden poloostrov menom *Starý Nessebar*. Okolo obeda sme už dorazili. Veci sa nezmenili. Všetko bolo ako predtým. Danka stále fotila rôzne fotky a kreslila jeden obrázok,

každý deň sme chodili na pláž iba pred obedom a poobede sme sa chodili kúpať iba do bazéna, večer sme chodili na prechádzku, každý deň sme jedli zmrzlinu a ešte bolo mnoho zábavných a zaujímavých vecí.

„Hotovo,“ povedala moja mladšia sestrička a všetci sa na ňu pozreli.

„Čo je hotovo?“ opýtal sa ocino, akoby si nevšimol, že jeho mladšia dcéra počas týchto desať dní stále kreslila.

„Toto,“ Danka ukázala na nejaký bločik, ktorý mal na sebe jedného chrčka a vyzeral, akoby ho urobila ona sama.

„Toto je hotovo.“ Je to blok, ktorý som urobila doma a počas našej dovolenky som doňho kreslila rôzne výkresy.

„Je to pre teba, Taník,“ povedala a podala mi ho.

„Je nádherný. Pozrite sa,“ ukázala som ho rodičom.

Museli súhlasiť. Celý bločik bol vyplnený nádhernými kresbami mojej sestričky. Bola som dojatá.

„Nakreslila som tie výkresy, aby si mohla s láskou spomínať na to, aké krásne je Bulharsko. Lebo viem, koľko ho miluješ.“

„Máš pravdu. Milujem ho veľmi. A toto mi ho bude pripomínať. Ďakujem ti!“ silno som ju objala.

„Nemáš zač,“ odpovedala.

„Dievčatá, balíť! ozval sa mamin hlas z druhej izby. Už sme sa poberali domov, lebo sa naša dovolenka končila. Rýchlo sme zbalili všetky svoje veci.“

Teraz sedím v obývačke s priateľkami. Obdivujú výkresy mojej sestry a všimla som si, že Danka sa trochu aj červená. Z toho bločika sme urobili najväčšiu atrakciu v našom dome. Naša rodina sa naším najmladším členom môže pýšiť.

A ja? S radosťou môžem spomínať na Bulharsko, ako aj

na vsietky slovanske krajiny, ktore som doteraz navstivila. Dufam, ze este niektoré navstivim a ze odtial dostanem dalsie bloky s vykresmi. Lebo ja mam sestru umelkynu!

I. kategória - základné školy

II. CENA

Hana Strehovský (Padina, Srbsko) - 10 rokov

Dievčenské slzy

Kde bolo, tam bolo, v blízkosti čarodejného lesa útulne ležala malá dedinka. V tej dedinke bývala jedna starenka, ktorá sa starala o dve sestry, Martu a Ivanu.

Marta a Ivana boli vydarené, múdre a dobré dievčatá, ktoré mali babičku veľmi rady. Babička bola už stará, ale o to skúsená a múdra. Vedela dievčatám vyrozprávať veľa krásnych rozprávok. A dievčatá zase obľubovali starenkine rozprávky.

Jedného dňa, kým starenka v lese zbierala chutné plody, dievčatá vyšli na povalu a našli mnoho zaujímavých vecí. Rôznofarebné šaty, staré veľké hodiny, obrázky z babkinej mladosti a všeličo iné. V jednom kúte ozdobenom starou pavučinou uvideli starú skriňu. Keďže boli zvedavé, tú skriňu otvorili. V skrinke sa nachádzala mapa, ktorú nemohli odhadnúť. Keď sa lepšie pozreli, videli, že mapa vedie rovno do Čarodejného lesa. Aj keď im babička prikázala, že do lesa vkročiť nesmú, zvedavosť bola silnejšia od príkazu. Tak sa rozhodli, že babička o tom ani nemusí vedieť a predsa na chvíľku odbehnú do lesa. Tak i bolo. Do lesa predsa odišli. Hneď na vchode do čarodejného lesa uvideli piatich trpaslíkov, ktorí sa ich opýtali, že čo tu hľadajú. Dievčatá im vyrozprávali, že majú mapu a chcú vidieť, kde tá mapa vedie. Najstarší trpaslík ich hneď upozornil, že ľuďom je do Čarodejného lesa prísne zakázané schádzať. Ostrým, hrubým hlasom im prikázal vrátiť sa domov. Dievčatá trpaslíkovi prisľúbili, že sa vrátia

domov, ale keď sa trpaslíci stratili v diaľke, dievčatá sa vrátili do lesa. Mapa ich viedla hlbšie do lesa. Ružové stromy, lietajúce kvety, rozprávajúce kamene menili sa na tmavé útvary, ktorých sa dievčatá báli. Chceli sa už vrátiť domov, ale nevedeli ako. Mapa už tratila farbu, bledla, čím boli bližšie k cieľu. Zrazu v lese uvideli malý domček. Ponevác už boli hladné a unavené, rozhodli sa, že vojdú do domčeka. Tam ich privítala pekná, mladá žena a ponúkla im čerstvý chlieb. Dievčatá to sladko zjedli a hneď sa im prispalo. Keď sa zobudili, uvideli, že sú im nohy a ruky poviazané.

Prišla k nim mladá žena a prezradila im, že je ona zlá čarodejnica, ktorá pije slzy mladých dievčat, a tak zostáva vždy mladá. Dievčatám bolo do plaču, ale keď si pomysleli, že ak sa čarodejnica napije ich slz, bude ešte mladšia a silnejšia. Preto sa rozhodli, že budú pišťať. Ten piskot počul najmladší trpaslík, ktorý hneď vedel, že sú to Marta a Ivana.

Rýchlo utekal pre starenku, aby išla zachrániť dievčatá. Marte a Ivane sa zdalo, že sú veľmi dlho v chalúpke, preto sa potešili, keď uvideli starenku vo dverách. V tej chvíli, ako vošla starenka do chalúpky, zmenila sa na vílu a zavrtila čarodejnou palicou. Čarodejnicu zmenila na myš a vyslobodila Martu a Ivanu.

Keď prišli domov, starenka bola veľmi nahnevaná na dievčatá. Prezradila im, že čarodejnica je jej vlastná sestra, ktorá je veľmi zlá a vždy sa postará, aby také mladé dievčatá našli mapu, ktorá ich privedie rovno k nej. Starenka bola rozhorčená na dievčatá, že ju neposlúchali a odišli do lesa. V tom rozhorčení im povedala, že môžu ísť do lesa iba v prípade, že budú v lese ošetrovať a starať sa o zvieratá a rastliny a nie, aby hľadali nebezpečenstvo. Tak aj bolo.

Dievčatá sa presťahovali do lesa a starali sa o zvieratá a

rastliny. Marta a Ivana to robili s veľkou vôľou a získali v čarodejnom lese mnoho dobrých kamarátov.

I. kategória - základné školy

III.CENA

Petra Seleštianská (Báčsky Petrovec, Srbsko) - 13 rokov

Zamykané dvere

Ani neviem, kedy a ako to začalo, ale jedno viem... Tie dvere sú tu odvtedy, ako som si začala všímať svet vokol seba. Otvoriť ich a nakuknúť do izby z druhej strany tých dverí, mne bolo vždy zakázané.

Skorej ma dvere ani netrápili. Bola som veľmi poslušným deckom a vtedy ma nelákalo ani najmenej zistiť, čo sa za tými dverami skrýva. Boli mi neobyčajne strašné a záhadné. A to predsa nepatrilo k vílam, princeznám a iným čarodejným a krásnym veciam. Nie... Mne, päťročnému dievčatku, dvere vtedy vyzerali asi dvojmetrové, drevené, ťažké s hrdzavou kľučkou. Keď mi mama prikázala, aby som ich neotvárala, nebol to žiadny problém pre mňa.

Časom som dospievala, môj záujem o staré drevené dvere riasol. Občas by som mamke položila nejakú otázku v súvisi s dverami, ale ona mne konkrétnu odpoveď nikdy nedala.

„Mamka, kto v tej izbe za dverami býva?“

„No nik, Petra moja, kto by tam mohol bývať?“

„Mamka, a čo ty v tej izbe skrývaš?“

„Jaj, Petra moja, nieto tam nič, fantázia ti robí ostošeť.“

Pocit zostal, že sa niečo s tými dverami deje, ale ja som o tom nemala vedieť. O dverách sa u nás nerozprávalo, ani si ich nik nevšímal, akoby neexistovali. Ja som, už časom, takmer každý deň mala robotu s nimi. Nachádzali sa neďaleko mojej izby, a preto som si ich proste nemohla nevšímať. V noci sa z tej izby občas dali počuť

dáke zvuky, ktoré som nevedela rozoznať. Ba raz aj treskot, akoby sa niečo tam rozbilo. Zvlášť tie zvuky boli bláznivé, keď vonku bolo zlé počasie. Keď pršalo a dul vietor, tie zvuky sa pretvárali na strašné nariekanie a hvízdanie.

Bolo to pred asi dvomi rokmi. Mala som vtedy dvanásť rokov. Bol utorok a mama mi oznámila, že ide do obchodu. Vonku sa lial dážď a dul silný vietor, takže aj keď boli štyri hodiny poobede, zdalo sa, že už ide byť veľká tma. Mama odišla, počula som, ako zavrela dvere za sebou. V izbe za drevenými dverami zase niekto nariekal. Vedela som, kde je kľúč, lebo som ho pred rokom, náhodou, v maminých veciach našla. Zbehla som do spálne, vytiahla kartónovú krabicu spod postele a vzala ten malý, hrdzavý kľúčik. Hm! Taký malý kľúčik a otvára obrovské, drevené dvere! Chvíľku som tak stála pred dverami a premýšľala...

Otvorím ich, alebo nie? A čo ak sa niečo strašné stane? Čo ak sa tam nachádza každé zlo tohto sveta a ja ho vyslobodím? Ale čo ak sa tam predsa nachádza niečo pekné? Ako napríklad moji plyšovi kamaráti, ktorých som nevidela už rokmi?

Nič, Petra, rozum do hrsti, srdce otvor a odomkni dvere. Odomkla...

Nič sa nedeje...

Chytila som sa za kľučku a pocit bol studený.

Cez chrbticu mi prešli zimomrávky a len čo som stlačila kľučku, dvere sa náhle samy otvorili. Bum! Niečo v dome zabuchlo! Srdce mi bilo ako vystráchanému vtáčaťu, lebo som pocítila, že niečo neviditeľné cezo mňa prešlo! Áno, odbehlo z tej izbe, vyšlo cez okno v kuchyni a zatresklo za sebou! Mama moja.... Čo som to urobila? Už keď som sa chcela rozrevať, počula som vchodové dvere. Pomaly sa

otvorili, ale zase bum! Vtom mamka skrikla:

„Petra moja, povedala som ti, neotvaraj tie dvere! Hľa, aký si prievan narobila! Rýchlo ich zatvor, vieš, že mama má artritidu! A ani na orchidey v chodbe nepôsobí dobre. Všetky puky mi teraz zhodia...”

No neviem... Vraj prievan. Môže byť?

I. kategória - základné školy

III.CENA

Iveta Bokorová (Padina, Srbsko) - 10 rokov

O troch smelých mačkách

Na ďalekej planéte, kde žili všelijaké druhy mačiek, nebolo čo jesť. Ani len pod jeden zub. Mačky už vylovili všetky myši. Všetky do jednej. Nastal veľký zhon, až sa niektoré mačky začali medzi sebou škriepiť, ba sa aj zbili. Každá z nich bola už znervóznená, a nemali ideu, čo ďalej budú robiť. Ako sa len vyživía, lebo hlad je mrcha. Tri sestry, Micka, Cilka a Betka sa rozhodli odísť hľadať myši na iné planéty. Zastavili sa na jednej, ktorej ani meno nevedeli, no myši tam nenašli. Ani za liek. Šli ďalej, ale ani na jednej planéte po myšiach ani stopy nebolo. Zrazu sa ocitli na planéte Zem, kde ihneď ocitli vôňu myši a veru sa veľmi potešili. Pochopili, že je tu myši mnoho, že tu hladné nezostanú. Sestričky mačičky boli také pekné, že si ich ľudia hneď všimli a obľúbili. Nič také pekné dovtedy nevideli. Všetky deti ich chceli mať. Mačky usilovne chytali myši a deti sa usilovali chytiť mačky. Mačky boli bystré a stačili sa schovať pred deťmi. Pokým sa hrali na naháňačku, mačky sa najedli až po krk. Bolo veru na zemi hodne myši. Boli také sýte, že nevládali utekať. Ľudia si všimli, že mačky ľahko ulovia myšky a že sa na ten spôsob zbavia biedy. Nebudú už zápasíť s myškami. Každý si prial mať v dome mačku, aby mu každodenne chytala myšky. Ľudia zápasili s myšami, lebo im hryzkali všetko, čo v dome našli. Pohrýzli im odev, obuv, knihy, noviny. Jedným slovom všetko. Sýte mačky už nevládali tak rýchlo utekať. Plné bruško bolo im prekážkou. Tak sa jednému chlapcovi

podarilo ulovif najstaršiu sestru-macku Micku. Tie dve mladšie mačky nechtyl. Ukryli sa do jedného kríku, aby si konečne oddýchli. Zosmutneli, keď uvideli, že ich najstaršia sestra nie je s nimi a ona sa o nich starala. Micka bola tiež zľaknutá. Mala iba žiadosť vyslobodiť sa a vrátiť sa ku svojim sestram. Po dlhom premýšľaní, podarilo sa jej zutekať. Využila chvíľku chlapcovej nepozornosti, uhryzla ho a ušla. Netrvalo dlho, kým sa znovu stretla so svojimi sestrami. Všetky tri mali veľkú žiadosť vrátiť sa na svoju planétu, ale Micky bolo ľúto, že chlapca uhryzla. Vrátila sa, nech ho vidí, či je v poriadku. Ale nebola sama. Išli s ňou aj Cilka a Betka. Ako tak išli, spamätali sa aj na ostatné zahladované mačky, ktoré zostali doma, na ich planéte. Prišli na ideu, že by chceli, aby všetky mačky prišli žiť na Zem. Bolo by tak všetkým dobre, aj mačkám aj ľuďom. Micka sa presvedčila, že je chlapec v poriadku a už ani ona a ani jej sestry neutekali.

Všetky tri zostali žiť na Zemi, v dome chlapca, ktorého si obľúbili. Keď sa dobre udomácnili, dovedli si všetky mačky z planéty Mačiek. Odvtedy ľudia a mačky žijú v svornosti a láske. Jednoducho povedané, majú sa radi.

II. kategória - stredné školy

II.CENA

Ana Hrubik (Báčsky Petrovec, Srbsko) - 15 rokov

Zdoláš to!

Ak by som musela napísať knihu, spomienky môjho života, na prednej, tej prvej strane, čierne pero by napísalo tučnejším písmom: „Zdoláš to!“

Boh stvoril človeka bez hriechu. Dieťa sa narodilo bez strachu. Ale ktoré čarovné kúzlo nám vlialo strach do očí, kto vkročil a prečo do hriechu? Prví ľudia mali všetko.

Vyplnený celý album spomienkami, lenže posledná strana zostala čistá, bez príbehu. Mysleli si, že ich zbierka nie je úplná. No bola, ale v ich očiach niečo chýbalo. Trápilo ich to prázdno na konci. Prázdno, ktoré im bolo zakázané vyplniť. Namiesto toho, aby pozreli, čo majú v rukách a vôkol seba, oni videli iba to, čo im chýbalo. Kto vkročil do priepasti? Kto nevidel pred očami? Slizký had to nebol.

Smelými krokmi sme vkročili do čias, v ktorých, ak nemáme niečo, čo môžeme ohmatať, sme nanič. Faktom je, že niekomu napadne myšlienka, že čo ak nemá peniažky? Ako môže ješ, bývať, byť šťastný? Sedieť a pozeráť sa do zeme nikomu nepomohlo.

Môžeš najprv niekoho popýtať o kus chleba, odev, pomaly si môžeš nájsť nejakú prácu, nejaký byt, nejaké šťastie. Ale keď i to nájdeš, nezabúdaj na tých, ktorí ti pomohli urobiť prvý krok, prvý krok k šťastiu. Najprv sa pozri do zrkadla a povedz sebe, že si to zdolal. Bez strachu povedz sebe, že si záchranca svojho života. Sám si sa pokúsil a za pomoci toho si to zdolal. Vypustiť z úst slovo ďakujem nikdy nebolo hanbou a ani nikdy nebude. Ako sebe tak i

ostatným povedz smelo, ďakujem za všetko! Ak si niekoho nechtiac urazil a on ti povedal, že mu to vadí, pochop ho. Aj on je ako i ty človek s citmi a povedz mu to druhé čarovné slovíčko prepáč. Tebe je to iba pol sekundy, no tej druhej strane to možno veľa znamená. Neskrývaj svoje city, ukáž ich. Ak sa bojíš, že ťa niekto neprijme takého, aký si, neboj sa, vždy budú existovať tí, ktorí si budú liečiť svoje problémy na tebe tým, že sa pokúsia tebe urobiť ranu na srdci. Možno ťa niekto vezme s maskou, bez emócií do svojej spoločnosti, ale ako dlho to vydržíš predstierať? Jedného dňa sa to skončí a tvojej spoločnosti nebude. Byť svoj nikdy nebolo ťažké. Možno pre tých, čo sa toho boja, ale i oni na koncividia cestu. Cestu, ktorá ich vedie k šťastiu. Budeš šťastný, lebo budeš svoj! Ešte keď sa ti k tomu pridajú i ostatní ľudia, ktorým sa páčiš taký, aký si, tak šťastiu nebude konca. Musíš mať iba veľkú trpezlivosť. Nádej a Pravda. Musíš veriť v seba. Musíš sebe povedať: „*Som super osoba, dokážem všetko!*“ Zo začiatku možno v to ani nebudeš veriť, ale po čase, keď si to budeš opakovať ani nezistíš, ako rýchlo to prišlo a ty si to zdolal. Si šťastný. Všetci sme mali a máme strach. Strach, ktorý nám niekto vsadil. Strach, ktorému sme verili a žili s ním. Pozri sa naň, na ten zúfalý strach, s ktorým žiješ. Kedy si zdolal niečo? Kedy si s ním bol šťastný? Poviem ti, kedy ti strach niekedy pomohol. Nikdy! A tak aj zostane. Je iba na tebe, či budeš poslúchať jeho alebo svoje srdce. Srdce človeka, ktorý má celú moc v sebe. Človeka, ktorý dokáže všetko. Človeka, ktorého jedného dňa bude niekto obdivovať. Ver mi, každý má niekoho, kto ho obdivuje. Mnohokrát mi ľudia povedali, že som bola alebo ešte stále som ich vzorom. V duši som ešte ako malá chcela byť nejakou známou osobnosťou. Nech pol sveta vie, kto som. Teraz chápem. Pochopila som to teraz, keď som toto

napísala. Som známa! Totiž, pol sveta nevie, kto som, ale ľudia ma obdivujú. Znie otázka prečo? Mnohokrát som počula slová, že som pekné, múdre dievča, ale vždy som si to brala iba tak. Udelili mi kompliment. Je to iba kompliment. Nič. No, nebol to iba kompliment. To bol znak, že sa môj sen uskutočnil. Nieкто ma obdivuje! Prečo som si to predtým neuvedomila? Nič som ani nerobila. Nie som známa speváčka, ani športovkyňa. Prečo?

Niekedy, keď sa veľmi priblížiš k niečomu, nevidíš celý obraz. Vidiš iba to, čo si chcel vidieť, to, k čomu si sa priblížil. Pomaly som sa vzdalaovala. To vzdalaovanie, ver mi, veru bolelo. A netrvalo krátko. Ešte som nevedela, že je môj sen pred očami. Strácala som nádej. Skúšala som byť niekým, kým som nebola. Tak som stratila kamarátov, šťastie, dôveru v seba. Začala som mať pocit, že nepatrím nikam. Začala som byť aspoň trochu šťastnejšia, keď som bola sama. Lebo som mala pocit, že ma už nikto nemá rád. Trvalo to. Trvalo to celé mesiace, kým som nezačala hľadať pomoc. Mnohokrát mi povedali, aby som si uvedomila, kto som. Mám sa s čím ukázať. Ľudia ma môžu obdivovať. Tie slová boli iba slová, ktoré sa vyslovili a zmizli. Počúvala som ich znovu a znovu, až kým som už nemala sily predstierať niekoho, koho nepoznám. Povedala som sebe: „Zdoláš to, ukážeš ľuďom, kým naozaj si!“ Nemala som naplánované ako to zdolám, ale cítila som to. Mala som dôveru. Nevedela som absolútne nič, čo budem robiť. A faktom je, že jediné, čo som musela urobiť, je veriť v seba.

Znovu som začala byť šťastná a plná seba. Plná dôvery, že niekam patrí. Aha, a predstavte si, začala som vnímať, že ma ľudia znovu obdivujú iba preto, lebo som svoja. Spoznali znovu moju dušu a aj ja som ju zrazu

videla celu. Videla som šťastny obraz seba. Nebola som sama. Vsetci ludia boli spolu so mnou. Moja podpora, opora, kamarati, rodina, ale i ti, ktorych presvedcim, ze som niekym, ze niekam patrim.

Vsetko iba preto, lebo som bola svoja. Zdolala som to!

II. kategória - stredné školy

III.CENA

Alexandra Muhová (Báčsky Petrovec, Srbsko) - 17 rokov

Realita

„Pamätáš si, keď si fantazirovala o ležaní na tráve?“, opytuje sa ma vlastné alter ego.

„Keď si túžila po ceste do neznáma alebo o citronáde, ktorú si kúpiš v stánku na trhu?“, svojráznym tónom mi prehovára do duše.

Práve sa prechádzam tým trhom. Vidím kopu ľudí. Smejú sa hlasno, ech, a ako sa len smejú! Z plného hrdla nevšímajúc si svet, ktorý ich pozoruje.

Niekedy si naozaj pomyslím, že život je ilúzia, ale realita to dementuje. Všetci máme nejaké vnútorné fantázie o všeličom. Dalo by sa to nazvať aj sny. Niektoré nás robia šťastnými, iné nám poukazujú na to, či sme naozaj pripravení ich splniť. Ale, treba hovoriť iným o svojich snoch? Zdieľať svoju nádej pre lepšiu budúcnosť, sklamania, ktoré sa na nás vrhli vo chvíli, keď sme to najmenej očakávali? Každý máme túžbu podeliť sa o kúsok šťastia s niekým, však? Ale prečo? Prečo rizikovať, že sa sen zrúti ako domček z karát?

„Sústreď sa. Maj svoj cieľ, ktorý na teba čaká. Aha, tam je. Za rohom! Bež si po neho, kým nebude neskoro!“, hovorí mi s entuziazmom.

A má pravdu. Život je šanca. Netreba ju nechať ujsť. Túžim. A túžiť sa má. V každom okamihu. Ale prečo byť obyčajný? Prečo túžiť po maličkostiach? Prečo v živote byť čierno-biely, keď môžeš byť žltý? Nič nie je nedosiahnuteľné, ak naozaj túžiš po tom, aby si mal

všetko vo svojich rukách.

„Pamätáš, ako si túžila písať o tom, čo ťa život naučil? Ako si snívala, že využiješ svoj dar, aby si vyvolala emóciu? Povedala by si, že niekto si prečíta tvoju ilúziu pri šálke horúceho kakaa alebo mäťového čaju?“, pyšne mi prehovorilo do každého kútika duše.

„Pamätám. Zdalo sa mi to ako sen. Ale teraz vidím, že to môže byť skutočnosť.“

„Nie, že nemôže. Už to je skutočnosť. Skutočnosť, ktorú si si sama vytvorila, bez štipky váhania.“

Hej, vy, čo snívate akýkoľvek sen, vy, ktorí píšete, spievate, maľujete. Vy, čo váhate. Vy, čo sa z vás posmievajú. Aj ja som vy. Zažila som to. Neželám to nikomu. Nezabudnite, ste unikát. Unikát, v celej svojej kráse. Máte predispozíciu pre všetko, čo vás napadne. Nie je blamáž mať sny a talenty. Žijeme vo svojich omyloch, presvedčení, že máme pravdu. Často tomu nie je celkom tak. Niekto mi raz povedal: „Nie je pre teba ponížujúce sedieť hodiny nad zošitom a písať nezmysly?“ Odpovedala som mu: „Nie. Ak to tak má byť, tak nech je tak.“

III. kategória – dospelí

II.CENA

Ján Špringeľ (Kovačica, Srbsko) - 55 rokov

Delija

Deň skôr dal výpoveď. Susedovcom. Pri vynášaní kukurice. V menšej Juhoslávii bolo pracovných miest ako šafranu. Tak aj Jaro ako desiatky, stovky, tisíce jej obyvateľov mal lopôt habadej. Sporadických, bezvýznamných, zväčša neplatených. Získať trvalú prácu a pritom nebyť členom vládnucej strany bolo na prelome tisícročí v banátskej šírave ako nájdenie ihly v kope sena.

S pribúdajúcou jeseňou ale mal o zábavu postarané. Na niekoľko týždňov. Keď sa do dediny začal z polí valiť hrmot obstarožných traktorov a lomoz ešte starších vlečiek plných naloženou kukuricou, pomáhal susedom a rodine pri zvláčaní žltého zlata do sýpok.

Zásobníky obilia nevolajú inak ako hambáre. Tie sa už tridsať rokov navlas podobajú. Keď sa v roku 1970 v slovinskej Lubľane socialistická Juhoslávia stala prvýkrát majstrom sveta v basketbale, nastal v dvadsaťmiliónovej krajine ošiaľ za pomarančovou loptou. Basketbalová beatlemánia, športové omámenie, ktoré nemalo na Balkáne dovedy obdoby, sa prejavovalo tak, že bolo vecou prestíže, ktorá hlava rodiny z dediny skôr svojej ratolesti prikuje na sýpku hobrovú dosku s kovovým košom.

Aj vynášanie kukurice sa podobalo Jarovi na tvrdý tréning v basketbale. Aj jeho, vtedy ako šesťročného predškoláka, opantala hra pod košom a poriadny kus rokov bol zdarným rozohrávačom v domorodom klube.

Traktorista vytrúsil kukuricu na betón, antuku alebo trávu dbajúc, aby vykydal čo najbližšie elevátoru. Gazda domu v sčasti otvorenej sýpke sa staral o rozmiestnenie šúľkov do každého kúta, ako aj na to, aby mu klasy z transportéra neurobili trvalé jazvy na tvári.

Ženy a chvíľami starší školáci sediac na šamlíkoch lúpali rukou šúpolie aj kukuričné vlasy a klasy rýchlo hádzali do pletených košov. Tie, naplnené neľahkým nákladom, Jaro chytřejšie ako vzpierač činky s kotúčmi zdvíhal a prevracal do elevátora pozerajúc sa na kôš na hambáre pripomínajúc mu presné zásahy rozohrávača.

...

Ale štvrtok 5. októbra nebol bežným dňom ani pre Jara. Už ráno sa javilo, že svitá na lepšie časy. Meteorológovia vyveštili babie leto. Navrch si obliekol vetrovku, tá na slnečné ráno bez košavy stačila. Nezadlho vysadol na bicykel a vzápätí bol v strede obce.

V pekárni stál oproti kachličiek. Nerád mal, keď ho dakto vyrušoval počas vychutnávania raňajok. Pokojne vedľa prihlasného davu v predajni si uhrýzal obľúbené pečivo djevrek. Praclík s dierkou mal rád. Jedlé a čerstvo upečené semená sezamu navrchu pečiva ho nasýtili, dávali mu silu pokoja. A počas pokrmov si chvíľami zaspomínal na slová známeho srbského herca, ktorý tvrdil, že každý v živote dostane bajglík: *niekto kruh, a iní - dieru.*

O pár krútení pedálov ďalej, pri novinovom stánku, zvláštny zhon, znovu hlasná vrava, ktorá prechádza do horlivého nadšenia. A opakujúca otázka, ktorá opantáva masu: *putuješ dnes do Belehradu?*

Jaro si kupoval opozičný denník. Bez neho, napriek nezamestnanosti, nemohol, ako iní bez cigariet. Bola to jeho droga, tlačou bol sťa omámený. Protivládne denníky boli drahšie, keďže papier na tlačenie denníka odporcom

režimu predávali vládne firmy pridraho.

Mal k tomu aj nezvyčajný koníček. Kupoval prvé a posledné čísla časopisov a historické čísla denníkov. V poslednom desaťročí časopisov, ktoré bleskovo vznikali a ešte chytřejšie zanikali, bolo habadej. Z kolekcie cenných skalpov významné miesto v jeho zberateľskej vitríne má silvestrovský denník, ktorý kúpil pred takmer siedmimi rokmi za päťsto miliárd juhoslovanských dinárov.

Dnes si zabezpečil opozičný *Danas* aj *Ekspress*, bulvár podporovaný vládou. Tušil, ako aj ďalší zoskupení okolo kiosku, že sú toto prevratné čísla. Doma si pred odchodom do Belehradu ešte chvíľu aktívne odpočinul. Prelistoval oba denníky, zaujalo ho písanie bulváru. Zbystril zrak a pousmial sa na výroku folkovej megahviezdy Radojky o podpore vodcovi, ktorému masa ľudí z celého štátu sa chystá o tretej popoludní pred parlamentom povedať nie. Pre čerstvú krádež na voľbách a pre desaťročie panovačného zriadenia. Speváčka Radojka pre provládne noviny prorokuje:

"Hviezdy prajú Slobodanovi Miloševičovi. Má mnoho nepriateľov, ale dalo sa to aj čakať. Je najlepším človekom, takže je bežné, že ho chcú zrušiť na moci. Narodený je v znamení leva a Juhoslávia v znamení býka, čo je neoddeliteľným dôkazom, že sa on a ona snúbia, patria k sebe."

...

Na miesto odchodu sa dostal nenáhľivo, býval v blízkosti. So sebou si zobral iba bankovky, bez peňaženky. Vedel, že nie každý ide na hromadný prejav nesúhlasu s politikou vodcu. Je veľa tých, ktorí demonštrácie využijú v zlých časoch i na krádež tašiek a budilárov.

Pod nezapnutou vetrovkou mal dres *Crvenej zvezdy*. Netajil sa, že patrí medzi Delije, horlivých fanúšikov bývalého šampióna Európy a majstra sveta. Keď

prívrženci belehradského veľkoklubu začali podporovať vodcu, prestal chodiť na zápasy.

Pozačínal znovu, keď sa na Marakane začula južanská nátura Srbov na severnej časti štadiónu. Skandovanie „*Spasi Srbiju i...*“ v ktorom Delije odkazujú kapitánovi potápajúcej lode, aby odstúpil z postu, nepáčilo sa prítomným ťažkoodencom, ktorí na európskom pohárovom meraní síl Zvezdy s Torpedom Moskva poriadne naložili obuškami spevavému húfu vrátane Jara.

Pred vyrazením na prejav odporu o desiatej, všetkých šesť medzimestských autobusov súkromných podnikov bolo postavených pred veľkým parkoviskom. Symbolicky, medzi súdom a hotelom. Sťahy medzi porotou aj zábavou. V štáte chýbala spravodlivosť a kultúra mravne upadala.

Podobne mienila aj kopa počítajúca takmer tristo ľudí, ktorá mierila do sídelného mesta na protesty.

Autobusy sú každý deň v tomto čase práve v Belehrade. Hociktoré ráno okrem nedele cestujú plné upratovačiek, bedinérokov. Riadia, čistia, perú, žehlia, umývajú, gruntujú. Zaneprázdnené Belehradčanky si Slovenky vážia, ako členov rodiny.

Jaro cestou-necestou nepodľahol ošiaľu, ktorý panoval medzi polovicou pútnikov na odpor režimu. Nevedeli sa zmestiť do kože. Vystrájali, daktorí už podnapití slivovicou a pivom z plechoviek. Šofér to toleroval, vedel, že aj on môže byť svedkom prevratu.

Dráha trvala dlhšie ako zvyčajne. Neprehľadné kolóny áut, minibusov a autobusov spôsobili dopravnú zápchu na Pančevskom moste. Všetky smerujúce z Banátu sa pristavili pri neďalekej železničnej Dunaj stanici. Ďalej sa už pre tlačenicu davu nedalo.

Nádražie bývalo za čias Jarovho detstva nadžgaté cestujúcimi. Keď počas letných prázdnin ako predškolák

nastupoval so starou matkou do vozna parneho rusna vo svojej dedine smerom k hlavnemu mestu, aby sa babke a jemu dostalo sedisko miesto statia na poldruhodinovú túru vlakom, musel na nástupišti použiť aj "bodyček", aj "krosček", ba aj lakte predierajúc sa spolu s ďalšími pútnikmi o sedadlo už pred schodmi vozna.

Cenné znalosti na život získané od starej matky využil pretláčajúc sa sám medzi davom do stredu mesta až po parlament. Ulica Takovska bola jedinou vstupnou bránou Banátčanov do srdca Belehradu. Neďaleko parlamentu sídli aj štátna televízia, a preto túto ulicu opozícia premenovala na – tankovskú. Mediálna ustanovizeň už viac ako desaťročie bola aparátom vláducej strany propagujúc vojny, zrážky a úklady.

Delije sa medzi státisícovým davom mali zoskupiť, podľa pokynov ich tribúnov cez dve opozičné médiá, jeden denník a jeden rozhlas, bližšie k parlamentu z juhovýchodnej strany, kde si kliesnil cestu a dostal sa tam aj Jaro.

Už o jednej zopár červeno-bielych vlajok medzi rozhnevaným davom a rozohnenou políciou nebolo ľahko kontrolovať. Striedali sa búrlivé potlesky pre predstaviteľov *Demokratickej opozície Srbska* a zúrivy piskot, keď sa z ozvučeného námestia spomenul koryfej nešťastných rokov.

Delije v tých minútach pritvrdzujú muziku. Udávajú tón. Spevom a revom. Skandovaním lidrom odporu, zapálenými dymovnicami či bengálskymi ohňami. Nejednému naskakuje husia kožu.

Vodca mal do pätnástej hodiny vyhlásiť zrušenie sfalšovaných výsledkov septembrových volieb. Nestalo sa. Pri Jarovi bol fanúšik, ktorý mal tranzistor a nakoľko mohol od hluku prenášal informácie záujemcom o dianie z

druhej strany parlamentu z *Rádia Index*. Rozhlas hlási prvý neúspešný pokus o vzhupnutie masy do zväzovej snemovne.

O pol štvrtej sa to podarilo druhým cez rozbité obloky zo zadnej strany budovy. Niektorí zapálili časť parlamentu. Cítiť pach a vidieť kúdoľe čierneho dymu. Milícia pritvrdzuje slzným plynom. Márne. Nastáva panika. Hromada kašľajúcich ľudí s podráždenými očami sa tlačí aj cez hlavný vchod.

Zmätok je výraznejší, keď do budovy vpáľia stovky až tisíce občanov, ktorí tvrdo čakali na tento deň. Jaro sa neveriac sebe poprechádzal vstupnou halou. Niektorí si „privlastňovali“ suveníry, cenné umelecké maľby, ďalším „stačili“ podstavce prepychových stoličiek, väčšine „iba“ pocit šťastia, akých v posledných rokoch bolo málo. Veď ešte pred rokom a pol Severoatlantická aliancia začala bombardovať vojenské ciele v Juhoslávii. Pre občanov ZR Juhoslávie nastala dennodenná nočná mora, trvajúca sedemdesiatsedem dní a sedemdesiatsedem bezsenných nocí. Vnímajúcich iba bombardéri, všimajúcich si len a len Sirény. „Vily“ ohlasujúce začiatok a koniec nespočetných poplachov.

Nebolo inak ani v Jarovej dedine bezprostrednej priemyselnej zóne Pančeva. To mesto sa otriasalo v základoch. Vlny náletov lietadiel pokračovali zo dňa na deň, ustavične bolo šípiť „zemetrasenie“ a počuť chvenie či praskot skiel na oknách. Videlo sa to jasne ďalekohľadom z požiarnej veže, na ktorej bol Jaro aj spolu s desiatkou spoluobčanov v službe, nedobre sa to počúvalo.

Veď pred desaťročím sa značný počet odporcov režimov stále socialistickej Juhoslávie dostal do biedy morálnej a hospodárskej. Mnohí chceli nenútené, či museli nedobrovoľne ísť do bratovražednej vojny a cez

zameriavač v priekopách sa pozerat možno i na kamaráta, s ktorým delili ten istý pecen chleba v armáde. Nejedna rodina zostala bez strechy nad hlavou, zamestnať sa bolo v nedohľadne.

...

Pred pol piatou ho už zavalil pocit šťastia a únavy. V úzadí, stovku metrov od dejiska prevratu, zo zväzového parlamentu nuchal zhoreninu z dymu podpaľača parlamentu a smrad policajného slzotvorného plynu, ktorého sa nakašľal za poldruha hodiny do sýtosti. Policajti, ktorí sa pridali k národu, zložili zbrane a odhadzovali prilby. Prechádzal vedľa nich nezaujato. Sporadicky počul hurhaj a výkriky skupín demonštrantov a občasný praskot skla. Tie už čul z burácajúceho skleneného vchodu do štátnej televízie, ktorú naštvaní občania prišli za pomoci rýpadla oslobodiť. Jaro vlastne nechcel vyhrávať, tú rolu nechával iným. Chcel skôr vyrovnávať výsledok, remizovať za nevýhody. Stav blaha sáľal z neho zo spravodlivej remízy a už ďalšie diania sledoval z ďalekej blízkosti, iba okrajovo. Zápas sa skončil? Alebo iba začína.

Teraz už potreboval na chvíľu si sadnúť a desaťročné odkliatie prekliatia zaliať pivom. Dolu kopcom smerom do Dunaj stanice osamelo trčala starodávna krčma Banát. Aj pôsobila ako spomínaná oblasť v posledných rokoch. Pusto, jednotvárne a otupne. K tomu páchnuco, zafajčene.

Sadol si s odstupom od dvoch jediných návštevníkov do stredu hostinca. Objednal si u čašníčky fľaškové pivo. Tekutý horký chlieb si vylial do pohárika a vychutnávajúc si penu prvé dva poháre vypil na dúšok. Jediné svieže v krčme bol televízor. Kelnerka za pomoci diaľkového ovládača sa márne snažila nájsť dáky program. Iba čiary na kanále rúcajúcej sa neďalekej

televízie. A zrazu signál na obrazovke, kde je napísané: *Sledujete program slobodnej mestskej televízie Štúdio B.* Čoskoro začíname s vysielaním.

„Sľubný začiatok,“ ledva vyslovuje horko-ťažko pozerajúc sa do obrazoviek podgurážený mladík, zrejme účastník demonštrácii.

„No len aby...“, odpovedá sebedovomo skúsenejší starší pán sediaci vľavo v blízkosti šenku.

Na obrazovkách sa zjaví novinárska legenda Janko Markovič. Výrazne fúzatý päťdesiatnik, zakladateľ obnovenej Demokratickej strany sa prihovára divákovi a predstavuje svoju hosťku, známou estrádnou umelkyňu Radojku.

Jaro si práve v tom okamihu lieval záverečný úsek piva a takmer sa mu fľaška vymkla z rúk. Vypúľil oči, bol samé ucho.

„Mám česť uvítať v štúdiu Radojku, prvú návštevníčku v slobodnej mestskej televízii. Radojka, sledovala si demonštrácie alebo si sa ich priamo zúčastnila?“

„Nebola som rovnou účastníčkou, ale som pozorne sledovala diania počúvajúc Slobodnú Európu a fandila zoskupenému národu. Prekonali sme jedného trýzniteľa a jeho hrôzovládny systém... Teraz sa konečne môžeme cítiť slobodne. Bez Slobodana.“

Zostal bez slov, nedopil si tekutý mok, nechal peniaze s prepitným a odišiel. Ani sám nevie ako. Z Banátu do Banátu ako zasiahnutý boxer. Direktom, hákom a zdvihákom zajedno. Vracal, bolo mu zle. Ďalšie desaťročie.

III. kategória – dospelí

III.CENA

Štefan Jančík (Bratislava, Slovensko) - 70 rokov

Žltý listok

Neviem, ako vy, ale nerád chodím do schránky pre poštu. A to úplne z prostého dôvodu.

V mojom veku mi už nikto nepíše a to čo v schránke obyčajne nájdem, sú hlúpe reklamné prospekty, ktoré sa mi potom len váľajú po dome, kým ich nespálím v krbe. Podobne je na tom aj môj priateľ. Je približne rovnako starý ako ja. Vlastne je presne tak starý ako ja. Aj poštová schránka ho desí tak ako mňa. Hlavne vtedy, keď medzi prospektami a letákmi nájde žltý listok s oznamom o doporučenej zásielke do vlastných rúk, tak ako sa mu to stalo minule. Keby si konečne dal opraviť domový zvonček, mohol si zásielku prevziať hneď od poštára a ušetriť si aspoň cestu na poštu. A nielen to. Navyše si bude musieť vypočuť múdre reči svojej ženy. Akoby nebolo dosť toho, čo ho v najbližších dňoch čakalo. Bol totiž piatok, a tak bolo veľmi málo pravdepodobné, že ešte v ten deň dostane do rúk doporučenú zásielku a hrozilo, že bude musieť čakať až do pondelka. A tá neistota ho začínala desiť. Netušil, čo to môže byť. V hlave sa mu začali rojiť myšlienky od výmyslu sveta. Jedna horšia ako druhá. Od schránky po domové dvere je to asi päť metrov, ale kým sa k nim dostal, v myšlienkach už stál pred súdom a sudca čítal rozsudok. „Ahoj, už si doma?“ počuje z kuchyne svoju ženu.

„Áno, ahoj“

„Nejak skoro!?“

„Pustili ma.“

„Niečo je v schránke, vyber to.“

„Už som vybral.“

„Ten kľúčik od schránky by si mohol zavesiť na vešiak a nenosiť ho stále so sebou.“

No to určite, pomyslel si kamarát. Stratíš aj ten posledný a môžem kupovať novú schránku.

„Koľkokrát som ti už hovorila, aby si dal spraviť rezervný. Takto musím vždy čakať, kým prídeš z roboty, aby som sa dostala do schránky.“

„Nedá sa. Je atypický.“

„Tebe sa nič nedá. Tak kúp novú schránku. K nej budú aj rezervné kľúče.“

„Dobre! Kúpim!“

„Kúpiš, kúpiš, ale kedy. To som počula už stokrát. A čo bolo vlastne v pošte?“

V tom momente sa naňho asi pozrela, lebo zrazu povedala.

„Nejaký si bledý. Stalo sa niečo?“

„Nie, nič.“

„Čo mi tu rozprávaš! Veď ťa poznám. Čo? Niečo v robote?“

„Ale nie, nič.“

To už preberala poštu a v ruke sa jej objavil žltý lístok.

„A toto je čo?“

„Neviem, niečo doporučené.“

„No to vidím aj ja! Ale čo to môže byť?“

„Čo ja viem? Ako to mám vedieť?“

„Tak choď pre to na poštu!“

„To je zbytočné. Ešte to tam nebude.“

„Ako to môžeš vedieť, že to tam ešte nebude.“

„Lebo poštar sa ešte nevrátil z obchôdzky rajónu.“

„Aj tak by som to skúsila byť tebou.“

„Tak to skús.“

„A nepovieš mi ako? Je to na tvoje meno. Mne to nedajú.“

Aj tak mi nie je jasné, kedy tu bol poštár. Celý deň som predsa doma.“

„Nefunguje...“ chcel si zahryznúť do jazyka, ale už bolo neskoro. „Nefunguje zvonček.“

V tom momente si uvedomil, čo bude nasledovať.

„No samozrejme, že nefunguje. Keď si ho neopravil, tak nefunguje. Ale to ja zbytočne hovorím. Aj tak ma nepočúvaš.“

„Vieš čo? Ja sa predsa idem radšej pozrieť na tú poštu. Možno to tam už predsa len bude.“

„A zastav sa cestou v obchode a kúp chlieb. Stačí polovica. Nie, že zase kúpiš celý ako obyčajne a potom mi tu polovica splesnivie. Potom mi je to tak ľúto, keď to musím vyhadzovať. Keby sme mali aspoň sliepky, tie by to...ozaj a kúp aj desať vajec...“

„Na pošte našťastie nebolo veľa ľudí, ale z troch prepážok bola v prevádzke len jedna. Takže to bolo úplne jedno. Neviem, či to majú na poštách v metodike prác alebo čo, ale vždy čakám rovnako dlho. Ak je veľa ľudí čakáte dlho, hoci funguje viac prepážok. Keď je málo ľudí, otvoria len jednu prepážku a zase čakáte dlho. Ja našťastie nemusím často chodiť na poštu.

Tak ako kamarát predpokladal, zásielka ešte na pošte nebola.

„Kedy bude?“ opýtal sa zamestnankyne pošty.
/„...jeej ten je pekný. Koľko stál?“/ „Prosím?“
„KEDY BUDE!?“

„Neviem. Keď sa poštár vráti z rajónu,“ odpovedala pani za prepážkou v pauze družnej debaty s kolegyňou.

„A kedy sa poštár vráti z rajónu?“ nevzdával sa priateľ.
/„...leen? Mohla si zobrať aj mne.“/ „Prosím?“

„KEDY SA VRÁTI Z RAJÓNU!?“

„Nebuďte nervózny. Neviem. Skúste večer.“

Kým priateľ pobehal po obchodoch a kúpil desať vajec a celý chlieb, bol skoro večer, a tak to skúsil znova.

Tentoraz mal šťastie. S vyschnutým hrdlom a trasúcou sa rukou podal žene za prepážkou žltý lístok. Žena skontrolovala lístok, povedala „tu sa podpíšte a... ešte tu,“ prehrabala prstami nedoručené zásielky a podala priateľovi neprijemne vyzerajúcu obálku.

Ani sa na ňu poriadne nepozrel. Strčil ju do vrecka a pobral sa k svojmu autu. Až keď si sadol za volant, trikrát sa zhlboka nadýchol a pomaly vybral trsúcu sa spotenú ruku s obálkou z vrecka. Letným pohľadom vytušil, že to nebude nič príjemné. Rýchlo obálku nešikovne otvoril a vybral z nej zložený list. Trasľavými prstami list rozložil a prvé čo mu padlo do oka bola hlavička papiera „MESTSKÁ POLÍCIA“.

Na chvíľu sa mu zatmelo pred očami. Kde? Čo? Prečo? Keď sa po chvíli ukľudnil, naštartoval auto a pobral sa domov.

„Tak čo to bolo?“ privítala ho manželka.

„V utorok mám ísť na Mestskú políciu. Že vraj prejednanie nejakého priestupku kvôli autu.“

„No to nám ešte bolo treba. Teraz pred sviatkami, keď je každá koruna dobrá“, zhodnotila situáciu manželka.

Nasledujúce hodiny venovali rozoberaním situácie posledných dní. Kde boli, čo robili a tak. Ale márne. Druhý deň ráno sa priateľ zobudil na príjemnú vôňu, ktorá sa šírila z kuchyne.

„Upiekla som ti jablkový koláč. Dáš si?“

„Rád“

„A kávu, alebo čaj“

„Čo sa stalo?“ spýtal sa priateľ svojej manželky.

„Nič, len tak“

„Počúvaj, dobre ťa poznám, tak čo sa stalo.“

„Vieš, to predvolanie,...minule som parkovala,...keď som

bola v nemocnici a...tak, normálne...a...keď som sa vrátila tak som mala za stieračom...lístok...,ale tam naozaj nebolo kde parkovať. Veď to poznáš, keď tam ideš so mnou...tiež...“

„Poznám, je to tak.“

„No tak čo to máme?“ spýtal sa náčelník Mestskej polície.

„Neviem, poslali ste mi toto predvolanie.“ povedal priateľ.

„Ukážte!“

Naťukal čosi do počítača.

„No tak pozrite. Tu je fotka a tu je zápis: *Parkovanie na nespevnenej krajnici*. Čo k tomu môžete povedať?“

Priateľ sa mu snažil kľudne vysvetliť, čo sa stalo, ale aj tak sa mu ku koncu roztriasol hlas.

„No tak dobre, dobre,“ povedal náčelník, „pre tentokrát to vyriešime napomenutím, ale nabudúce si dajte pozor.“

Viete, niektorí ľudia nám stále vyvolávajú, a my to musíme riešiť.“

Priateľ sa poďakoval a odišiel. Nasadol do auta a pobral sa domov. Bol spokojný a milo prekvapený prístupom náčelníka polície. Len mu nešlo do hlavy, ako môže byť niekto taký zlomyseľný a telefonovať policajtom, keď je jasné, že ten čo parkuje pred nemocnicou, išiel s najväčšou pravdepodobnosťou do nemocnice či už ako pacient alebo doprovod.

Ale čo už, pomyslel si. Šľak ho traf. Nech mu je zem ľahká.

Kdesi v centre mesta na križovatke naskočila zelená pre chodcov a húf ľudí sa dal do pohybu. Zrazu uprostred prechodu sa jeden z nich zosypal na zem a ostal nehybne ležať.

V ruke zvieral mobilný telefón.

Dolnozemské zlaté pero